

02

Presentació

La Comissió d'Accés i Avaluació Documental (CAAD). Un any de canvis

03

Notícies

L'arxiu, a 'obert per vacances', un programa d'RNA

Participació en les terceres Jornades sobre el patrimoni sonor i audiovisual

Estudiant en pràctiques: Georgina Prat

'Aquí Radio Andorra', una obra de teatre en coproducció amb l'Escena Nacional d'Andorra

Exposició 'Les Escaldes, pioners de l'hoteleria 1900-1960'

Congrés Govern digital 2021

Taller de fonts històriques

08

On és?

Novetats bibliogràfiques

09

Sabíeu què...?

Presentació de l'Arxiu Nacional al Centre de Formació Professional d'Aixovall

10

A destacar

L'Albert Pujal, investigador i escriptor

12

Col·laboracions

Carina Gomes, arxivera

Presentació

La Comissió d'Accés i Avaluació Documental (CAAD). Un any de canvis

Número CAD	Data creació	Data resolució	Nom del procediment	Resolució
33/2021	10/06/2021	16/06/2021	Autoritzacions de residents no actius. Professional amb projecció internacional	conservació permanent de la documentació anterior a l'1 de gener de l'any 1984. A partir de l'any 1984, eliminació al cap de 70 anys de la creació del document.
34/2021	10/06/2021	16/06/2021	Autorització de treball. Treball fronterer	conservació permanent de la documentació anterior a l'1 de gener de l'any 1984. A partir de l'any 1984, eliminació al cap de 70 anys de la creació del document.
35/2021	10/06/2021	16/06/2021	Autorització de treball. Treball fronterer temporal	conservació permanent de la documentació anterior a l'1 de gener de l'any 1984. A partir de l'any 1984, eliminació al cap de 70 anys de la creació del document.
36/2021	10/06/2021	16/06/2021	Autorització de treball. Treball sense residència	conservació permanent de la documentació anterior a l'1 de gener de l'any 1984. A partir de l'any 1984, eliminació al cap de 70 anys de la creació del document.
37/2021	01/07/2021	21/07/2021	Afluència de persones assegurades directes	conservació de la documentació durant 120 anys a comptar de la data de la sol·licitud.
38/2021	01/07/2021	21/07/2021	Variació de dades de persones assegurades directes	eliminació total de la documentació al cap d'un any de la data de la sol·licitud. El registre és de conservació permanent.
39/2021	01/07/2021	21/07/2021	Afluència de persones assegurades indirectes	per a la documentació anterior a l'any 2021, conservació de la documentació durant 120 anys a comptar de la data de la sol·licitud.
40/2021	01/07/2021	21/07/2021	Renovacions de persones assegurades indirectes	eliminació total de la documentació al cap de dos anys de la data de la sol·licitud. El registre és de conservació permanent.
41/2021	01/07/2021	21/07/2021	Autoritzacions per sol·licitar documents per compte d'altri	eliminació total de la documentació al cap d'un any de la data de la sol·licitud.
42/2021	29/07/2021	18/08/2021	Desenvolupament del Quadre de Classificació	Eliminació als 5 anys del tancament de l'expedient.
43/2021	29/07/2021	18/08/2021	Elaboració de manuals i protocols de gestió de la informació	conservació permanent dels manuals i protocols generals. Eliminació total dels específics al cap de cinc anys d'elaborar-los.
44/2021	29/07/2021	18/08/2021	Assessoraments sobre gestió documental	eliminació total un any després del tancament de l'expedient.
45/2021	29/07/2021	18/08/2021	Consulta de documentació semi activa	eliminació total al cap de deu anys de la sol·licitud.
46/2021	29/07/2021	18/08/2021	Elaboració d'inventaris i catàlegs	conservació permanent.
47/2021	29/07/2021	18/08/2021	Reproducció de documentació semi activa sense finalitat cultural	sol·licituds internes: eliminació total un any després de la data de la sol·licitud. Sol·licituds externes: eliminació total deu anys després de la data de la sol·licitud.
48/2021	29/07/2021	18/08/2021	Avaluació i millora del sistema de gestió documental	conservació permanent de les auditories externes. Eliminació total de les avaluacions internes un any després del tancament de l'expedient.
49/2021	09/11/2021	20/10/2021	Peticions de còpies de documents i certificats	Eliminació total un any després de la data de sol·licitud.
50/2021	08/11/2021	29/10/2021	Conveni xarxa inclusiva	Eliminació total al cap de tres anys de la pèrdua de vigència del conveni. Conservació permanent del registre de les empreses que han suscrit el conveni.
51/2021	08/11/2021	29/10/2021	Alta al registre de la persona del Servei d'Ocupació	Eliminació total al cap de 10 anys a comptar de la darrera inscripció. Conservació permanent de les dades contingudes a la base de dades.
52/2021	08/11/2021	29/10/2021	Modificació de dades al registre de la persona del Servei d'Ocupació	Eliminació total al cap de 10 anys a comptar de la darrera modificació. Conservació permanent de les dades contingudes a les bases de dades.
53/2021	08/11/2021	29/10/2021	Inscripció als serveis oferts pel Servei d'Ocupació	Eliminació total al cap de 10 anys a comptar de la darrera inscripció. Conservació permanent d'eleccions contingudes a les bases de dades.

Una de les funcions que fem a l'Àrea d'Arxius i Gestió de Documents és donar suport als departaments i les oficines del Govern en l'organització de la seva documentació, amb la doble finalitat de millorar la gestió interna dels mateixos departaments i procurar que, una vegada la documentació perdi el valor administratiu pel qual ha estat creada i s'hagi de transferir a l'Arxiu Intermedi Administratiu, primer, i més endavant, a l'Arxiu Nacional, on podrà ser consultada pel conjunt de la ciutadania, arribi en unes condicions òptimes d'organització perquè a l'Arxiu tinguem més facilitat per tractar-la i posar-la a l'abast dels nostres usuaris.

Un dels aspectes principals del tractament de la documentació produïda pel Govern actualment és que no tota aquesta documentació que genera tindrà un valor històric i un interès per a la ciutadania d'aquí a uns anys; però com que és documentació pública i, per tant, patrimoni documental del país, la decisió sobre quina documentació s'ha de conservar plenament i quina es pot eliminar i a partir de quin

moment es pot fer no la pot prendre de forma lliure el personal dels serveis. Per prendre aquestes decisions de manera col·legiada i amb garanties, l'any 1998 es va crear una òrgan del Govern, la Comissió d'Accés i Avaluació Documental, amb un reglament propi, modificat el 2015.

https://www.cultura.ad/images/stories/Arxius/Documents/Decret-de-modificacio_CAAD_2015.pdf

La Comissió està formada pel secretari general del Govern, que fa les funcions de presidència; el director titular de Patrimoni Cultural, que exerceix la vicepresidència, i sis vocals: el cap de l'Àrea d'Arxius i Gestió de Documents, un tècnic en sistemes d'informació, un economista, un professor investigador d'història contemporània, un jurista amb amplis coneixements de dret administratiu i un tècnic de l'Arxiu Nacional, que actua com a secretari.

Fins a l'any 2020, la CAAD avalua sota demanda dels departaments, que presentaven a la Comissió principalment

les sèries documentals que volien eliminar. L'Àrea d'Arxius els donava suport en la redacció de les fitxes informatives de les sèries documentals que volien avaluar i en les reunions, per ajudar-los en la presentació d'aquestes sèries.

L'any 2020, aprofitant que calia renovar els membres de la Comissió com a conseqüència dels canvis organitzatius al Govern, es va decidir canviar el sistema de funcionament de la CAAD. Vam considerar que calia accelerar el procés d'avaluació de la documentació, perquè el Govern està immers en un procés d'automatització com a conseqüència de la implantació de l'Administració electrònica. Aquesta automatització requereix que el gestor documental i els programaris on custodiem la documentació sàpiguem quan s'haurà d'eliminar la documentació electrònica que custodien o si s'ha de conservar; d'aquesta manera aquesta eliminació es pot automatitzar. Per tant, ens cal tenir com més procediments avaluats millor per poder parametritzar els sistemes. Per incrementar el ritme

d'avaluacions, des del 2020 la CAAD es reuneix una vegada al mes i els tècnics d'arxiu procuren que hi hagi fitxes informatives dels procediments preparades per avaluar.

Aquesta renovació va coincidir amb el temps de pandèmia, de manera que les reunions les estem celebrant en línia, fet que les agilitza donat que la CAAD està formada per membres de diversos departaments que treballen en ubicacions diferents. La primera reunió d'aquesta etapa va tenir lloc el 12 de novembre de l'any 2020; en les trobades que s'han mantingut des d'aquest moment fins al novembre d'enguany s'han avaluat 74 procediments administratius, aproximadament un 22% del total de

sèries documentals i procediments examinats des de l'any 1998.

A part de l'avaluació de la documentació, la CAAD també està treballant en la redacció de documents informatius que ajudin el personal del Govern a conèixer millor els procediments associats a l'eliminació i a l'accés a la documentació. Actualment, treballem en un document informatiu sobre l'accés a la documentació de l'Administració general perquè les oficines del Govern tinguin pautes per saber quina és la documentació que els ciutadans els poden demanar i quin és el procediment que s'ha de seguir per sol·licitar i resoldre les peticions d'accés. També elaborem un document informatiu sobre

les funcions de la mateixa CAAD i sobre com fer les demandes d'avaluació de documentació.

Les resolucions de la Comissió són accessibles per a tot el personal del Govern, perquè es troben en una base de dades oberta, i per a tots els interessats perquè, després de cada reunió, es publiquen al BOPA. Periòdicament, l'Arxiu Nacional actualitza les taules d'avaluació, en què es poden trobar els procediments avaluats i les resolucions de la Comissió, i les penja a la seva pàgina web, a l'enllaç següent:

https://www.cultura.ad/images/stories/Arxius/Documents/Taules_Avaluacio_2021.pdf

Notícies

L'arxiu, a 'obert per vacances', un programa d'RNA

Del 5 de juliol al 6 de setembre d'enguany, l'Arxiu Nacional ha col·laborat amb el programa de ràdio **Obert per vacances** d'RNA.

Els dilluns eren els dies de Ràdio Andorra i participàvem en unes entrevistes per explicar iniciatives i tasques del projecte de l'antiga ràdio.

Els divendres vam aprofitar per donar a conèixer algunes de les tasques de

l'Arxiu Nacional, així com les activitats de difusió que duem a terme (el butlletí, la peça del mes...).

Van ser programes d'una mitja hora de durada en què van participar tècnics de l'Arxiu i col·laboradors externs (l'empresa que digitalitza els discos de Ràdio Andorra; Juanma Casero i Alfons Casal de l'ENA per explicar l'obra teatral que preparen sobre Ràdio Andorra; Quim Torredà per parlar del taller de fonts

històriques a batxillerat de l'Escola Andorrana que vam fer l'any passat i que hem repetit aquest any, etc.).

Trobareu tots els programes a l'enllaç següent:

<https://www.andorradifusio.ad/programes/obert-vacances/tots?page=1>

Participació en les terceres Jornades sobre el patrimoni sonor i audiovisual

Els dies 28 i 29 d'octubre van tenir lloc les terceres Jornades sobre el patrimoni sonor i audiovisual, coincidint amb les dates del Dia mundial del patrimoni audiovisual, que se celebra el 27 d'octubre. Es van celebrar a Barcelona i van ser organitzades per la Generalitat de Catalunya, concretament per la

Filmoteca, la Biblioteca i l'Arxiu Nacional de Catalunya, com a institucions que custodien fons documentals importants en format audiovisual i sonor.

Aquestes Jornades van remarcar la necessitat de preservar aquest tipus de suports tan fràgils, i sobretot, en el

cas dels documents cinematogràfics, de conservar-ne el suport físic original. També es va insistir en la necessitat de la formació específica en el tractament d'aquesta mena de suport per als professionals que n'hauran de tenir cura i es van donar a conèixer iniciatives de gestió, preservació, tractament i difusió d'aquests fons, engegades per diferents institucions.

L'Arxiu Nacional d'Andorra va presentar dos projectes de recuperació i tractament de fons audiovisuals i sonors: el de conservació i difusió dels enregistraments sonors i de la col·lecció discogràfica de Ràdio Andorra, i la campanya de recuperació de fons audiovisuals, que entre els anys 2000 i 2002 va permetre recuperar 35 fons de procedència diversa, sobretot familiars, que van passar a conformar el patrimoni fílmic del país. També es van donar a conèixer algunes de les actuacions de tractament d'aquests fons.

Estudiant en pràctiques: Georgina Prat

Els mesos d'estiu, del juny a l'agost, a l'Arxiu Nacional hem comptat amb la col·laboració de la Georgina Prat, una estudiant de comunicació audiovisual de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona que ha cursat les pràctiques curriculars amb nosaltres.

La Georgina ens ha donat suport en diferents projectes, com la revisió de la nostra pàgina web per fer-la visualment més atractiva, i ha portat a terme diversos treballs d'edició de vídeos, com la producció i postproducció de les càpsules audiovisuals de *Les golfes de Ràdio Andorra*, una sèrie d'entrevistes amb diversos personatges coneguts que ens parlen d'una cançó que ha estat important per a ells i que es pot trobar

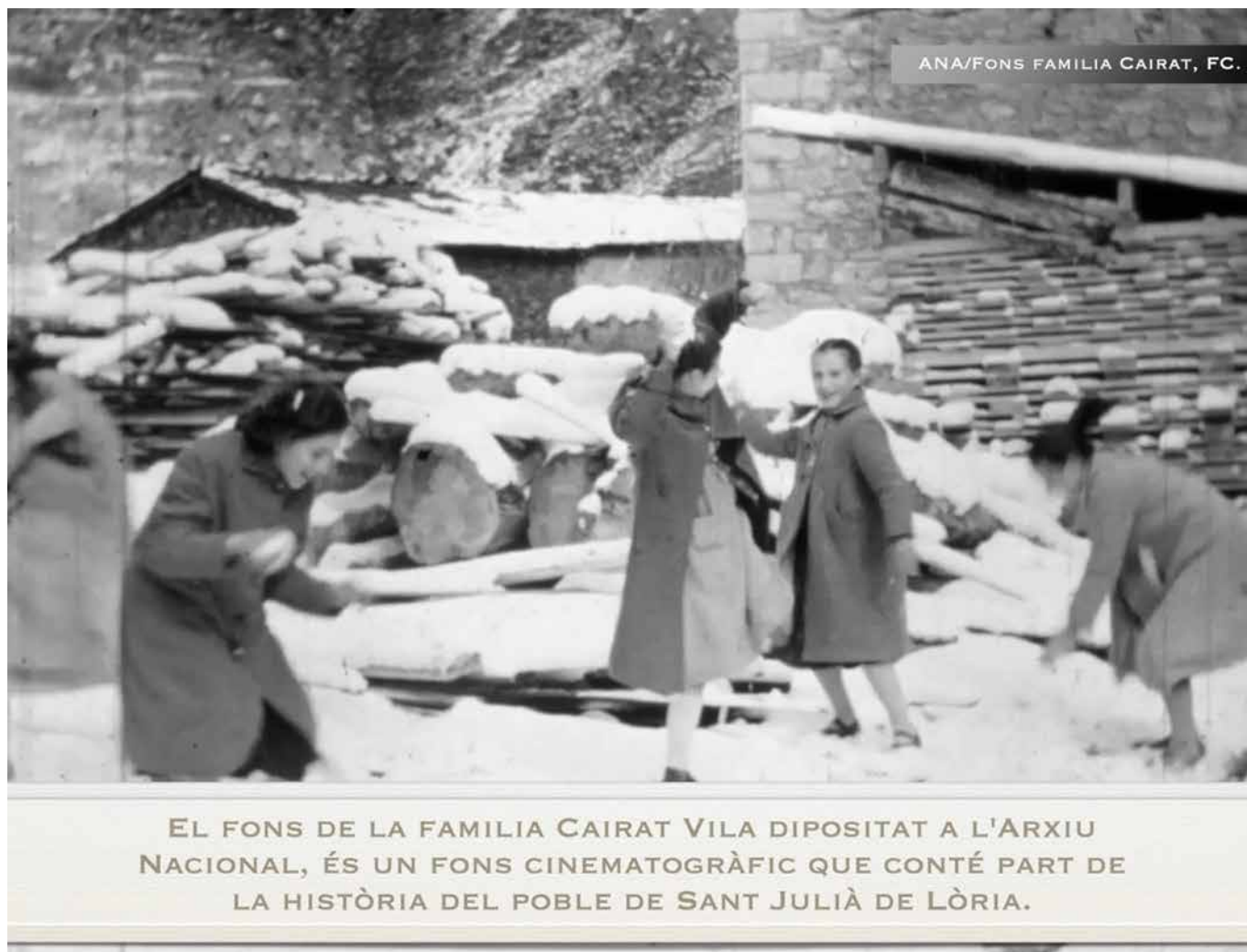
a la col·lecció discogràfica procedent de Ràdio Andorra. Podeu accedir a aquestes entrevistes al compte d'Instagram del projecte Ràdio Andorra:

https://www.instagram.com/arxiu_radio_andorra/

També s'ha ocupat de la postproducció d'un vídeo promocional del fons Cairat, el primer que es va recuperar durant la campanya de recuperació de fons audiovisuals i que vam digitalitzar l'any passat. Aquest vídeo el vam publicar a les nostres xarxes socials el 27 d'octubre amb motiu del Dia mundial del patrimoni audiovisual i el trobareu a l'enllaç següent:

<https://www.facebook.com/ArxiuNacionalAndorra/videos/397068611896726/>

Per a nosaltres és molt positiu tenir estudiants perquè ens aporten nous coneixements, ens acosten a sectors de públic potencials i ens donen una visió renovada sobre els projectes que duem a terme.

'Aquí Radio Andorra', una obra de teatre en coproducció amb l'Escena Nacional d'Andorra

Un dels pilars del projecte de recuperació del fons documental i de la col·lecció discogràfica de l'antiga Ràdio Andorra és la difusió, tant del fons com de la mateixa història de la ràdio. Amb aquest objectiu, estem treballant en un projecte conjunt amb l'Escena Nacional per crear una obra de teatre destinada a tots els públics i amb possibilitat que es representi a les escoles. L'objectiu és conèixer millor la història de Ràdio Andorra com a emissora que va funcionar en el context polític i social de França, Espanya i Andorra entre els anys 1940 i 1981.

Per crear aquesta obra, l'Escena Nacional va organitzar un concurs del qual ha sortit guanyadora la proposta *Aquí Ràdio Andorra*, de l'autor i director

Juanma Casero. Actualment, l'autor treballa en el guió de l'obra, que preveiem estrenar a mitjan any que ve.

Es tracta d'oferir a l'espectador la possibilitat de conèixer i reconèixer l'evolució del país, prenent com a fil conductor la ràdio i la seva gent. Una ràdio marcada per períodes de guerres a Espanya i Europa. Busquem deixar constància de la importància que tenia la ràdio, sobretot als anys 40 i 50, i de quin paper va tenir en l'àmbit social i cultural, a través d'un espectacle divertit i per a tothom en el qual la música i les emissions de ràdio seran ben presents.

Exposició 'Les Escaldes, pioners de l'hoteleria 1900-1960'

Les Escaldes, pioners de l'hoteleria 1900-1960 és una mostra organitzada pel Comú d'Escaldes-Engordany que es troba ubicada a l'Espai Caldes des del

16 d'agost passat fins al 8 de gener del 2022. El 16 d'agost es va presentar en roda de premsa i el 14 d'octubre es va inaugurar amb l'assistència de la

nostra ministra i la nostra directora. El Departament de Patrimoni Cultural hi ha col·laborat amb la cessió de documents (provinents de la Biblioteca Nacional i de l'Arxiu Nacional) i d'algun objecte per part de l'Àrea de Béns Mobles. L'Arxiu, concretament, hi ha aportat fotografies, audiovisuals i un document cartogràfic que han servit per elaborar els plafons i per fer el vídeo explicatiu que acompanya l'exposició.

Aquesta mostra és un passeig històric pels hotels escaldencs més emblemàtics que ens rememoren temps passats. Una època daurada en què els beneficis de l'aigua termal passen a ser un reclam per atreure un turisme de banyistes cada vegada més important que propicia la construcció d'hotels balneari, però també la transformació i la modernització del país, abandonant el model tradicional i mirant cap al futur.

Congrés Govern digital 2021

Els dies 9, 10 i 11 de novembre alguns dels nostres tècnics van assistir al Congrés Govern digital 2021, organitzat per la Generalitat de Catalunya, Localret i el Consorci AOC. Aquest congrés se celebra cada dos anys i enguany ha tingut un format híbrid: s'ha creat un esdeveniment que ha combinat la participació en línia de l'audiència

amb taules rodones i altres activitats presencials en grups reduïts. Aquesta quarta edició ha estat una gran oportunitat per destacar les millors experiències i iniciatives de digitalització de les administracions catalanes que s'han posat en pràctica durant la pandèmia. També ha estat un altaveu únic per difondre la importància de la

transformació digital del sector públic sobre la base dels valors europeus de la societat del s. XXI.

Podeu consultar les ponències en l'enllaç següent:

<https://www.governdigital.cat/>

Taller de fonts històriques

Els dies 13 i 14 d'octubre vam col·laborar per segon any consecutiu amb l'Escola Andorrana de batxillerat en l'organització dels tallers de fonts històriques, destinats a una quarantena d'alumnes de primer curs de batxillerat.

Per a l'Arxiu aquestes activitats són molt importants perquè ens permeten apropar diferents documents històrics als joves

estudiants, que així poden conèixer les fonts a partir de les quals s'estudia la història, veure les possibilitats de recerca que els ofereixen aquestes fonts i, al mateix temps, conèixer la feina que fem als arxius.

Aquest any el centre volia treballar la història contemporània d'Andorra durant el segle XX, fent èmfasi en la construcció

de carreteres, FHASA i el turisme de masses. Els tècnics de l'Arxiu i els professors vam preparar un programa dividit en dos parts:

1. Breu presentació de l'ANA (missió, projectes rellevants i formació acadèmica que requereix l'arxivística i la preservació del patrimoni documental).

2. Taller sobre les fonts històriques: els alumnes van haver de fer un treball breu de recerca mitjançant la manipulació de les fonts (textuals, gràfiques, fotogràfiques, àudios, audiovisuals i objectes de l'època) i també van fer una presentació d'aquestes fonts als seus companys. Posteriorment van treballar-les totes amb més profunditat.

L'Arxiu va seleccionar documents en diferents suports: textuals, fotogràfics, audiovisuals i cartogràfics, perquè els alumnes veiessin la diversitat de fonts que es poden trobar en un arxiu. Alguns

dels documents que vam portar són, entre d'altres:

Documents textuals

- Contracte de concessió de les forces hidràuliques i construcció de carreteres de les Valls d'Andorra, del 27-3-1929 (ACM_215).
- Comunicació del Comú de la Massana adreçada a la societat FHASA en què s'agraeix la reconstrucció (parcial) de la capella de Sant Antoni, perjudicada en el moment de la construcció de la carretera d'Andorra a Ordino (ACM_303).

- Carta de FHASA adreçada al Comú de la Massana en la qual s'especifica la fusta i la pissarra necessàries per a la capella de Sant Antoni, que ha de subministrar el Comú. Conté el sobre de la carta (ACM_417).

- *Acció Andorrana*, periòdic mensual, núm. 6, del febrer de 1934 (AD_134).

- *Butlletí del Govern Provisional d'Andorra*, any 1, núm. 1, del 17-7-1934 (AD_141).

Documents cartogràfics

- Plànol: FHASA. Concessions d'Andorra. Pla general del 25-6-1934 (VE_47).

Documents audiovisuals

- Publicitat de Ràdio Andorra: quatre anuncis en francès i castellà dels anys 60 i 70 (fons de Ràdio Andorra).

- *Connaissez-vous l'Andorre?* Reportatge sobre el Principat d'Andorra de 1967, aproximadament (JS_4546).

Documents fotogràfics

- Fotografies de la central de FHASA i d'obres a la carretera de Mereig, de 1933 (fons de FEDA).
- Fotografies de turisme de masses (fons de Fèlix Peig i fons d'Alsina Martí).

On és?

Solució: pàg. 13

Novetats bibliogràfiques

ALIAGA RODRIGO, SARA (COORD.) ...[ET AL.]
ADAM AUGER, SANDRA (AUTOR) ...[ET AL.]
Història de la Cerdanya
Girona, Diputació de Girona, 2021.
Col·lecció: Història de les comarques
gironines. 999 p.

GARCIA LLOP, ESTER
El cant dels goigs orals a Catalunya i a Andorra
Universitat Autònoma de Barcelona.
Programa de Doctorat en Història de
l'Art i Musicologia, tesi on line, www.
tesisenred.net, defensa 2021-02-02.
367 p.

INTERNATIONAL COUNCIL ON ARCHIVES
(ICA)
*Comma 2019: 1-2 Archives et droits
humains : International Journal on
Archives*
Revue Internationale des Archives.
International Council on Archives (ICA),
2021. 192 p.

*Comma 2019: 2: Archives et organisations
Intergouvernementales : International
Journal on Archives*
Revue Internationale des Archives.
International Council on Archives (ICA),
2021. 142 p.

Lligall. Revista catalana d'arxivística.
Num. 44 (2020): Els arxius dels presidents,

una qüestió de transparència i retiment
Barcelona, Associació d'Arxivers -
Gestors de Documents de Catalunya,
2021. 214 p.

RIBA SABATÉ, JAUME / AZARA, PEDRO
Primera pedra : la pedra seca a Andorra
[Andorra], Cal Pal, Cultura i Identitat,
2020. 103 p.

RUBIO, IÑAKI
Morts, qui us ha mort?
Barcelona, editorial Comanegra, 2021.
Col·lecció: Espores de no ficció i assaig
contemporani. 359 p.

TARRADELLAS COROMINAS, CRISTINA

Sant Miquel d'Engolasters, l'arcàngel de les muntanyes

Barcelona, edicions de la Universitat de Barcelona, 2020. 109 p.

Sabíeu què...?

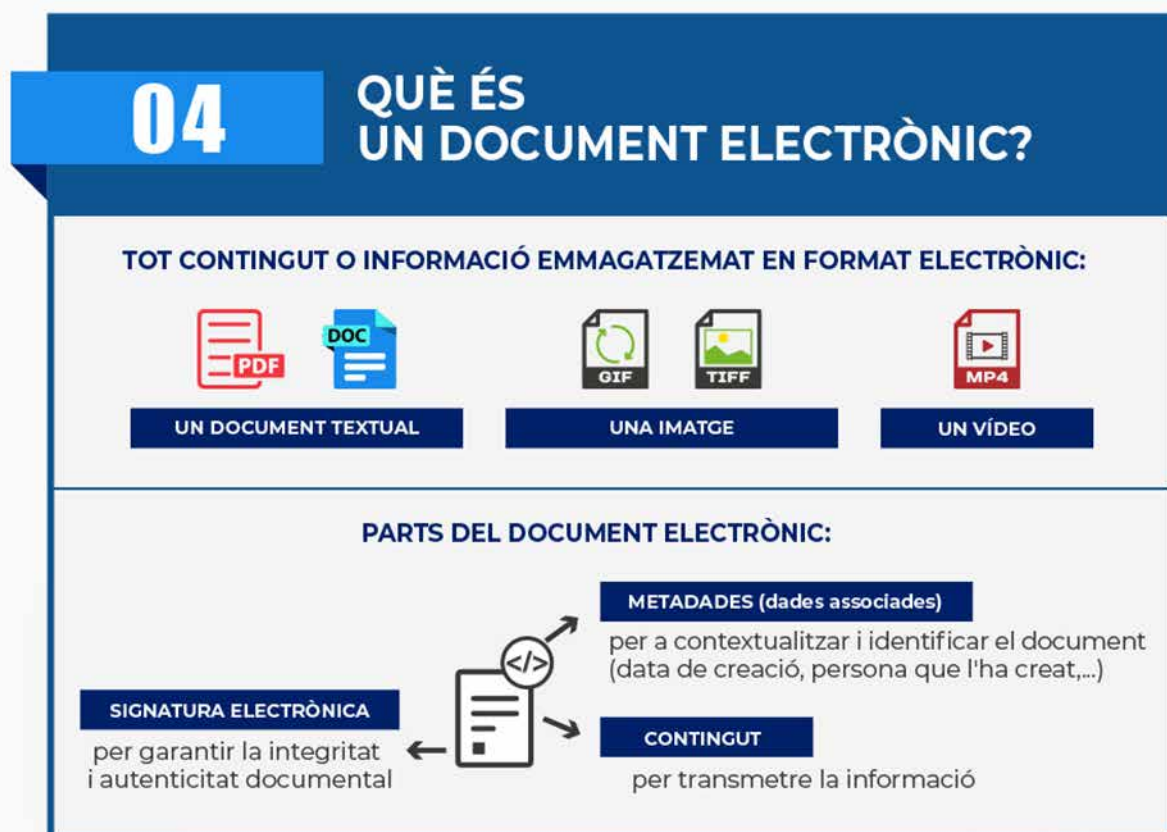
Dins dels treballs per a l'adaptació de l'Administració a un entorn electrònic, hem estat col·laborant en la redacció d'unes píndoles amb conceptes bàsics d'administració electrònica amb l'objectiu de reforçar aquests coneixements entre els treballadors del Govern. Són conceptes com ara què és un document electrònic, què són les metadades, el cicle de vida, la signatura i el certificat electrònics, les garanties de la signatura

electrònica, què són un procés i un procediment administratiu, etc.

Aquestes píndoles s'emmarquen en un projecte de gestió del canvi en què l'objectiu és acompanyar en la transició d'una Administració basada en el paper a una basada en el document electrònic. Un canvi en la manera de treballar que afecta múltiples vessants: eines, registres, procediments, seguretat,

etc. El Govern continua dotant-se dels instruments necessaris per permetre l'accés electrònic dels ciutadans a l'Administració, i nosaltres, com a Arxiu Nacional, ens anem dotant d'instruments per assegurar que podrem conservar aquests documents al llarg del temps que puguin ser requerits.

Us deixem dos exemples de píndoles, que esperem que us agradin.

06

QUÈ SÓN LES METADADES?

QUALSEVOL TIPUS D'INFORMACIÓ EN FORMAT ELECTRÒNIC QUE DEFINEIX I DESCRIU EL DOCUMENT ELECTRÒNIC, I ÉS INDEPENDENT DEL SEU CONTINGUT.

NOM

aut_1025.docx

TIPOLOGIA

acta, sol·licitud...

FORMAT

DATA DE CREACIÓ

25/03/2021

LES METADADES DESCRUEIXEN EL DOCUMENT I LES SEVES CARACTERÍSTIQUES I PERMETEN GARANTIR LA SEVA DISPONIBILITAT I ACCÉS, AIXÍ COM IDENTIFICAR, AUTENTICAR I CONTEXTUALITZAR:

DOCUMENTS

PERSONES

PROCESSOS

SISTEMES

CONSERVACIÓ

creen, gestionen i usen aquests documents

al llarg del temps

Clica AQUÍ per accedir al MGEDE que defineix les metadades que la documentació electrònica ha de tenir informades

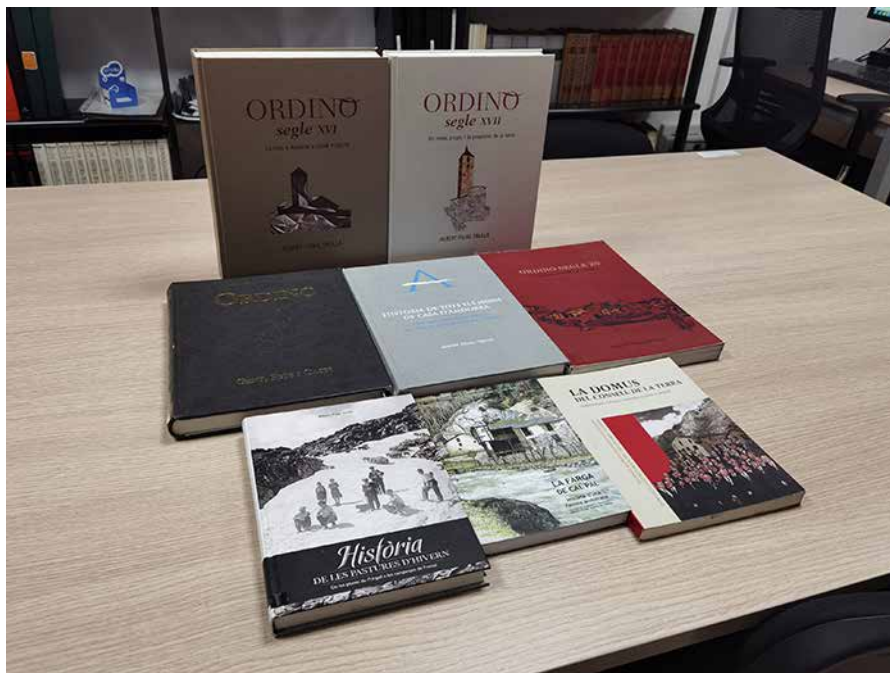
A destacar

L'Albert Pujal, investigador i escriptor

Aquest any 2021 acabes de publicar *Ordino segle XVII. Els noms propis i la propietat de la terra*, el teu llibre número vuit i que és la continuació de la trilogia que va començar amb *Ordino segle XV. Una petita història d'Andorra*. Què en destacaries, d'aquest exemplar, que sigui diferent dels altres?

Primer, que ha tardat molt la seva publicació, un any i mig per culpa de la malaltia que tots coneixem i que jo mateix he patit. Segon, l'edició feta per Pagès Editors de Lleida, Gràfiques Boalà, és molt acurada. És a dir, és un llibre que ha arribat als mínims detalls i amb un treball gràfic de l'editorial remarcable. I

notaris cosenyorials eren gent molt, molt culta; coneixien molt bé el dret civil i el dret canònic. De fet es feien dir batxiller en ambdós drets, batxiller en dret civil i batxiller en dret canònic. I alguns tenien bona lletra. Aquest és el problema més greu, la lletra dels notaris o l'escriba, del senyor que escrivia en nom del notari. Manipulacions? Als notaris no els he trobat manipulacions, rarament s'hi prestaven. Als manuals eclesiàstics? No hi miraven tan prim. Llavors què he fet? He barrejat els arxius comunals d'Ordino, els llibres de concessions i judicacions, que és una mena de registre de la propietat, els llibres parroquials, que ells en diuen *llibres sacramentals*, els manuals notariais i documents publicats pel Bisbat d'Urgell.

Sabem que ja estàs preparant amb la Josefina Lladós el segle XVIII a Ordino. Arribaràs també al segle XIX i al segle XX?

No. Quan la Josefina pugui, i en aquest cas és ella qui decidirà. Tenim fet el buidat, un anellat. L'hem guardat primer per quan tinguem temps i segon per quan en tinguem ganes.

No es troba cada dia la voluntat de publicar perquè és molt complicat transmetre a l'editorial com ha de ser un llibre. El segle XVII ha sortit impecable des del punt de vista d'edició però he corregit les galerades cinc vegades. No el publicarem de moment perquè jo estic immers en la toponímia.

Quines satisfaccions et dona la teva faceta com a investigador i escriptor?

La gran satisfacció és venir aquí als arxius, o sigui, aixecar-se amb ganes de treballar.

Em vaig dedicar a la política, a l'arquitectura, a fer vida social, el que corresponia a una persona de la meva generació. Culturalment, jo soc del Maig del 68. Una generació que va trencar motlles. Llavors, fins a arribar al segle

això també ha endarrerit uns sis mesos la publicació. Va sortir quan jo estava malalt i finalment el vaig presentar al Comú d'Ordino el dia de Sant Corneli, el dia 16 de setembre. Però no hi ha singularitats. És a dir, tota la part descriptiva és la història de les famílies d'Ordino seguint el que ja havia fet abans (segle, XX, segle XV i segle XVI). I ja tinc buidat d'arxius el segle XVIII, però que no editaré de moment per raons de disponibilitat. Ara estic amb un projecte molt més ampli que aquest.

Què podria explicar-te del segle XVII? He basat la meua aportació personal, a part de les hores i hores investigant que heu vist i ho podeu verificar amb les fitxes d'assistència aquí a l'Arxiu. Em preocupava com s'escrivien els noms i per què ho feien d'aquella manera, per què hi havia la diversitat tan gran en els registres parroquial o públics sobre els noms de les persones. Jo volia verificar quina normativa seguien els escribes o rectors de parròquia o els vicaris o els notaris per produir els documents, i això m'ha costat una investigació de pràcticament un any i mig i no he arribat a cap conclusió. Finalment, i ho dic al llibre, he arribat a la conclusió pel principi d'investigar noms i noms i noms, i anar veient com es formaven els noms. Primer

el nom de casa, que era el més important, el primer, el nom propi, que era el que es transmetia, i el nom comú o de fons, que és el de bateig. El nom de casa provenia del nom del fundador de la mateixa casa i seguiré en el segle XVIII parlant del mateix; la casa era l'entitat principal de les societats de muntanya. Segurament a la Plana també però no tan singular. A la muntanya, el nom de casa generalment era el nom del fundador, del qui l'havia creat. S'havia anat transformant i a partir del segle XVI, arran dels acords del Concili de Trento, es transformà en cognom, és a dir, en nom propi. Aquests noms sí que evolucionen i és degut a diversos principis: els notaris registraven les persones d'una manera bastant fidedigna i basant-se en documents que ja existien en l'escribania pública, no dic que copiessin però sí que es guiaven amb documents que ells ja tenien als seus manuals. Els rectors o els vicaris o el que escrivia, que podia ser el subvicari, es creien molt la persona que hi anava a donar la informació, tant si era d'una defunció, d'un naixement, d'un casament o altres documents. En general els rectors i vicaris de parròquia estaven autoritzats a fer de notaris. Es deien notaris apostòlics per diferenciar-los dels notaris cosenyorials que anomenaven per torn els dos cosenyors. Alguns d'aquests

XXI, això ho tenia molt com una curiositat familiar. Qui érem nosaltres, qui érem els de cal Giné, d'on veníem, i ho vaig fer. Va ser amb el Sr. Pere Caveró, que em va ajudar molt. Després, quan vaig començar a investigar assíduament, vaig començar a fer cursos de paleografia, de diplomàtica i repassar el meu llatí, que era el llatí de Juli Cèsar o Ciceró, que poc tenia a veure amb el llatí dels notaris d'Andorra, que eren molt cultes i és un llatí molt evolucionat.

He retrobat la curiositat, l'esperit d'aprendre i es dona la circumstància que cada dia trobo alguna cosa nova. És lent, és pesat, és fatigós però és molt agradable. Cada dia aprenc alguna cosa. El gran premi és la vanitat intel·lectual, l'ànima de saber i l'aconseguir aprendre. Pensava que ja no podria aprendre i llegir un manual notarial et forma molt.

Des que vas començar a fer l'arbre genealògic familiar l'any 1998 fins avui, et queda algun fons de l'Arxiu Nacional per consultar?

Sí, fons particulars com per exemple l'arxiu de casa Giberga. També el fons de casa Joanantoni, que no deixen consultar. Un altre fons fabulós és el fons de casa Pellissé del Vilar de Caselles; aquest deu ser, pel que trobo aquí, un dels més importants d'Andorra.

Hi ha algun fons que no es trobi a l'Arxiu que t'agradaria poder accedir-hi i escriure'n un llibre?

Faria un llibre, i hi dedicaria anys i diners per fer-lo, de la casa Pellissé del Vilar de Caselles. És, crec jo, el més singular que queda a hores d'ara per expurgar. Aquí als manuals ja els he trobat però em va dir un senyor d'aquesta casa que tenien tres-cents pergamins.

A part de la publicació de llibres sobre recerca històrica, hi ha algun altre gènere del qual t'agradaria escriure? Per exemple, novel·la històrica, biografies...

No, no. Tinc en marxa els esborranys dels dos llibres que faré perquè, després,

o tancaré botiga jo o el pare omnipotent em tancarà el xiringuito.

Tinc fe en la història social d'Andorra a través de les cases singulars però això és un treball tan complicat que, o necessitaré anar a la universitat, o trobar algú que em vulgui ajudar. Tot el que s'ha fet fins ara està fet amb criteri català, és a dir, barceloní, molt lluny del que era la societat andorrana del segle XV i el XVI. Per sort, en aquests casos existeix tot per saber com funcionava la societat andorrana. Hi ha un senyor que va fer un treball fantàstic, Joaquín Costa, de l'Alt Aragó, un llibre d'aquest senyor n'és un model. No es fa ni en un dia, ni en un mes, ni en un any. I una altra cosa que he vist és que ho he de fer tot jo. Per respondre a una afirmació, una asseveració, has d'haver vist l'original. Soc investigador, en aquest moment n'he après però no seria un bon novel·lista.

Col·laboracions

Carina Gomes, arxivera

Em dic Carina Gomes i des de fa dos anys treballo a l'Àrea d'Arxius i Gestió de Documents, a la Unitat de Gestió

Documental del Govern. Al principi vaig començar a treballar en el projecte d'implementació de l'Administració electrònica al Ministeri d'Afers Exteriors, i ara treballo en diferents projectes d'aquesta Unitat.

- Formació acadèmica i per què vas voler ser arxivera

Ser arxivera no era la meua idea inicial. Vaig estudiar història, més concretament història medieval, i em volia dedicar a la recerca. Vaig fer tota la meua formació fins al primer any de màster a França, a la Facultat d'Història de la Universitat de Le Mans. Durant aquest any ja vaig

dirigir els meus estudis cap a la recerca: vaig estudiar molta paleografia -tant medieval com moderna-, historiografia, i una mica de tot el que tingués relació amb els mètodes d'investigació històrica. El segon any de màster el vaig fer a Santiago de Compostel·la, d'una banda, per estudiar de prop un monestir de Galícia, i, d'altra banda, perquè la Facultat d'Història de la Universitat de Santiago de Compostel·la ofería un màster especialitzat en història medieval intitulat *Estudios Medievales* que llavors m'interessava molt. Un cop acabada la carrera podria haver continuat amb un doctorat, però en aquell moment no em veia en cor de continuar, així que

vaig estar pensant durant un temps cap a on redirigir la meua carrera. Quan dediques una bona part dels estudis a la recerca no és evident pensar en altres alternatives de treball. Finalment vaig recordar el cas d'un noi que vaig conèixer que havia estudiat història i que, un cop acabada la carrera, va passar les proves per ser arxiver a l'Arxiu Departamental de la Sarthe, i aquesta idea se'm va quedar gravada. Ja feia un parell d'anys que treballava amb arxius (i que passava molt de temps en un arxiu), així que aquella possibilitat em va agradar i la vaig veure molt clara. A diferència d'aquest noi, que va passar les proves sense una formació concreta d'arxius, jo vaig voler seguir estudiant, i vaig fer un segon màster d'arxius (*Information, documentation. Valorisation numérique du patrimoine : archives et images*) a la Universitat de Jean Jaures de Tolosa. Durant aquest màster vaig fer una estada de pràctiques a l'Arxiu Nacional, i ara estic treballant aquí!

- Pràctiques a l'Arxiu i presa de contacte amb la professió

Com comentava abans, la presa de contacte amb la professió ja la tenia abans de voler ser arxivera. Durant la carrera d'història, vaig treballar molt amb els arxius a nivell d'usuari per a diversos projectes; vaig redactar petits articles sobre la història local de la Sarthe i vaig participar en la recerca de músics d'església per a la base de dades Muséfrem, també per a la investigació del meu treball de màster. A més, vaig poder accedir als magatzems dels arxius departamentals en diverses ocasions. Soc conscient que això no és ben bé el mateix que treballar en un arxiu, però també és un altre aspecte important dels arxius!

La veritable presa de contacte amb aquesta professió va començar amb el màster d'arxius, en què vaig treballar puntualment un parell de mesos amb els arxius de la Universitat de Jean Jaurès i amb els arxius del departament del màster. Després d'això, com deia abans, vaig entrar a l'Arxiu Nacional per fer les pràctiques del màster. Fer-les aquí em va permetre, d'una banda, descobrir la riquesa del patrimoni documental d'Andorra, que desconeixia completament, i, d'altra banda, aprendre com es treballa en les diferents àrees de l'Arxiu. Així doncs, durant la meua estada vaig poder observar les etapes que segueix un document d'arxiu, i participar-hi; des de l'arribada i la descripció dels documents fins a la difusió i l'atenció als usuaris. S'ha de dir que estic molt agraïda per haver fet les pràctiques a l'Arxiu, ja que va ser en aquell moment que se'm va plantejar el projecte amb el Ministeri d'Afers Exteriors.

- Missió a Exteriors: treball del dia a dia i reptes en un ministeri com el d'Exteriors (que suposo que és similar al que succeeix en altres ministeris)

Crec que, abans de parlar de la missió al Ministeri d'Afers Exteriors, s'hauria de parlar una mica d'aquest Ministeri per contextualitzar la meua feina. El Ministeri d'Afers Exteriors és molt transversal. De manera molt resumida, la seva feina consisteix a posar en contacte l'Administració amb actors internacionals i viceversa, per tant en el seu dia a dia poden tractar temes molt diversos; des de l'organització d'una exposició andorrana a l'estranger en col·laboració amb el Ministeri de Cultura, o participar en negociacions d'algun conveni d'Educació o Salut, per posar un exemple, fins a renovar passaports o homologar permisos de conduir de

ciutadans a l'estranger. I això només són un parell d'exemples de tot el que poden arribar a tractar. Així doncs us podeu imaginar que treballar a Exteriors és molt interessant tant per la diversitat de tipologies documentals, com pels temes que pots trobar.

Tot i aquesta especificitat, el treball que es fa per al Ministeri d'Afers Exteriors és el mateix que es fa per a qualsevol altre ministeri. Com deia en la meua presentació, l'objectiu d'aquest projecte és la implantació d'un sistema d'administració electrònica; així doncs, els passos que cal seguir són identificar els procediments, actualitzar el quadre de classificació per tal que aquests procediments estiguin reflectits, avaluar els seus procediments a la CAAD, pactar la manera d'expedientar i de gestionar la documentació electrònica, etc.

Pel que fa als reptes d'aquest projecte, no sabria dir si són els mateixos que per a altres ministeris, ja que (de moment) no he tingut ocasió de treballar amb altres ministeris, però un dels reptes d'Exteriors és precisament aquesta transversalitat que tenen dintre de l'Administració. A l'hora d'identificar els procediments és important tenir una visió global de l'Administració per saber en quin moment el procediment és propi d'Afers Exteriors, o bé si participa com a *interlocutor* amb l'estranger en un procediment d'un altre ministeri. Un altre repte que puc destacar és la quantitat d'informació que rep diàriament aquest Ministeri, que ha de gestionar i respondre. Això implica que, d'una banda, el personal d'aquest Ministeri no sempre pot dedicar temps als arxius, i sobretot identificar i separar allò que és purament per a informació o document de treball del que s'ha d'expedientar.

Solució de l'apartat "On és?"

Vista parcial del Serrat. Entre d'altres cases, la casa Blanca del Serrat de la casa Rossell, anomenada casa Jaumet; Sant Pere del Serrat - [1902-1920] - Fons: FGP - Autor: Guillem de Plandolit